

|                           |    |
|---------------------------|----|
| Od wydawcy .....          | 11 |
| Wstęp .....               | 13 |
| Tablica synoptyczna ..... | 17 |

## Część pierwsza

### MODERNIZM A TRADYCJE KLASYCZNO-ROMANTYCZNE W MUZYCE POLSKIEJ (1900–1939)

|                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. KULTURA MUZYCZNA NA ZIEMIACH POLSKICH<br>(1900–1918).....                                         | 43  |
| 1. Sytuacja polityczna w latach 1900–1914 i sprawa polska<br>w czasie Wielkiej Wojny .....           | 43  |
| 2. Instytucje muzyczne w Warszawie (1900–1914).....                                                  | 47  |
| 2.1. Teatr Wielki. Scena operowa i baletowa .....                                                    | 49  |
| 2.2. Operetka warszawska .....                                                                       | 60  |
| 2.3. Filharmonia Warszawska .....                                                                    | 62  |
| 2.4. Instytut Muzyczny Warszawski .....                                                              | 69  |
| 2.5. Warszawskie Towarzystwo Muzyczne (WTM) .....                                                    | 71  |
| 3. Instytucje muzyczne we Lwowie (1900–1914) .....                                                   | 75  |
| 3.1. Teatr Lwowski. Scena operowa .....                                                              | 75  |
| 3.2. Teatr Lwowski. Scena operetkowa .....                                                           | 80  |
| 3.3. Filharmonia .....                                                                               | 81  |
| 3.4. Galicyjskie Towarzystwo Muzyczne (GTM) .....                                                    | 82  |
| 4. Instytucje muzyczne w Krakowie (1900–1914) .....                                                  | 84  |
| 5. Życie muzyczne w latach pierwszej wojny światowej (1914–1918) .....                               | 89  |
| II. W KRĘGU MUZYCZNEGO MODERNIZMU .....                                                              | 101 |
| 1. Modernizm w literaturze i sztuce europejskiej .....                                               | 101 |
| 2. Świadomość artystyczna Młodej Polski .....                                                        | 112 |
| 3. Konflikt pokoleń. Kontynuatorzy romantyzmu a Młoda Polska<br>w muzyce .....                       | 119 |
| 4. Symfonia Młodej Polski .....                                                                      | 141 |
| 4.1. Poematy symfoniczne Mieczysława Karłowicza .....                                                | 141 |
| 4.2. Poematy symfoniczne Grzegorza Fitelberga, Ludomira<br>Różyckiego i Eugeniusza Morawskiego ..... | 171 |
| 4.3. Utwory symfoniczne Karola Szymanowskiego .....                                                  | 193 |

|                                                                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5. Twórczość fortepianowa i kameralna kompozytorów<br>Młodej Polski .....                                                         | 203 |
| 6. Modernizm w liryce wokalne .....                                                                                               | 217 |
| 7. Opery Karola Szymanowskiego i Ludomira Różyckiego .....                                                                        | 240 |
| III. „DIONIZYJSKI SZAŁ TWÓRCZEGO DUCHA”. KAROL<br>SZYMANOWSKI – OD <i>PIĘŚNI MIŁOSNYCH HAFIZA</i><br>DO <i>KRÓLA ROGERA</i> ..... |     |
| 1. Przemiany stylistyczne w kompozycjach z lat 1914–1918 .....                                                                    | 262 |
| 2. Inspiracje orientalne – liryka wokalna .....                                                                                   | 266 |
| 3. Wątki antyczne – <i>Mity, Metopy, Demeter, Agawe</i> .....                                                                     | 274 |
| 4. <i>III Symfonia „Pieśń o nocy”</i> – muzyczny wyraz panteistycznej wizji<br>świata .....                                       | 292 |
| 5. <i>I Koncert skrzypcowy</i> – „Całość strasznie fantastyczna<br>i nieoczekiwana” .....                                         | 299 |
| 6. <i>Maski. Trzy utwory na fortepian</i> – forma a program pozamuzyczny .....                                                    | 304 |
| 7. <i>III Sonata fortepianowa i I Kwartet smyczkowy</i> – forma sonatowa<br>i cykl sonatowy .....                                 | 314 |
| 8. Motywy przewodnie w <i>Królu Rogerze</i> .....                                                                                 | 325 |
| 9. Myśl estetyczna Szymanowskiego. Powieść <i>Efēbos</i> .....                                                                    | 336 |
| IV. KULTURA MUZYCZNA II RZECZYPOSPOLITEJ (1919–1939) .....                                                                        |     |
| 1. W niepodległej Polsce .....                                                                                                    | 343 |
| 2. Życie muzyczne w Warszawie .....                                                                                               | 347 |
| 2.1. Teatr Wielki. Scena operowa i baletowa .....                                                                                 | 348 |
| 2.2. Operetka .....                                                                                                               | 353 |
| 2.3. Filharmonia Warszawska .....                                                                                                 | 353 |
| 2.4. Państwowe Konserwatorium Muzyczne .....                                                                                      | 361 |
| 2.5. Kultywowanie tradycji Chopina .....                                                                                          | 367 |
| 2.6. Stowarzyszenia, wydawnictwo, czasopisma muzyczne, nagrania .....                                                             | 369 |
| 3. Życie muzyczne we Lwowie .....                                                                                                 | 373 |
| 3.1. Teatr Wielki. Scena operowa i operetkowa .....                                                                               | 375 |
| 3.2. Koncerty Polskiego Towarzystwa Muzycznego<br>i Filharmonii Lwowskiej .....                                                   | 380 |
| 3.3. Konserwatoria .....                                                                                                          | 382 |
| 3.4. Muzykologia .....                                                                                                            | 385 |
| 4. Życie muzyczne w Poznaniu .....                                                                                                | 385 |
| 4.1. Teatr Wielki. Scena operowa i baletowa .....                                                                                 | 387 |
| 4.2. Filharmonia Poznańska .....                                                                                                  | 390 |
| 4.3. Państwowe Konserwatorium Muzyczne .....                                                                                      | 392 |
| 4.4. Muzykologia .....                                                                                                            | 393 |
| 4.5. Amatorski ruch śpiewaczy .....                                                                                               | 394 |

|                                                                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5. Życie muzyczne w Krakowie .....                                                                                                         | 396 |
| 5.1. Opera .....                                                                                                                           | 396 |
| 5.2. Życie koncertowe .....                                                                                                                | 398 |
| 5.3. Szkolnictwo muzyczne .....                                                                                                            | 402 |
| 5.4. Muzykologia .....                                                                                                                     | 403 |
| 6. Muzyka w Polskim Radio .....                                                                                                            | 404 |
| <br>V. IDEE NARODOWOŚCI W SZTUCE A NOWE PRĄDY<br>W MUZYCE POLSKIEJ OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO .....                                            | 410 |
| 1. Tradycje romantyczne i reperkusje młodopolskie .....                                                                                    | 410 |
| 1.1. Kompozytorzy polscy wobec nowych wyzwań .....                                                                                         | 410 |
| 1.2. Opera i balet w nurcie tradycjonalistycznym .....                                                                                     | 413 |
| 1.3. Tradycjonalistyczne utwory religijne i pieśni chóralne .....                                                                          | 418 |
| 1.4. Kontynuacja nurtu młodopolskiego .....                                                                                                | 420 |
| 2. „Niech będzie «narodową», lecz nie «prowincjonalną»”.<br>Koncepcja muzyki narodowej w publicystyce i twórczości<br>Szymanowskiego ..... | 428 |
| 2.1. Szymanowski o muzyce narodowej .....                                                                                                  | 428 |
| 2.2. <i>Słopiewnie i Rymy dziecięce</i> .....                                                                                              | 433 |
| 2.3. <i>Mazurki</i> .....                                                                                                                  | 435 |
| 2.4. <i>Harnasie</i> .....                                                                                                                 | 437 |
| 2.5. <i>Pieśni kurpiowskie</i> .....                                                                                                       | 445 |
| 3. Nowa interpretacja tradycji religijnej a styl polski w muzyce<br>Szymanowskiego .....                                                   | 449 |
| 4. W kręgu nowoczesnej muzyki narodowej .....                                                                                              | 458 |
| 4.1. Ludomir Rogowski i jego <i>Muzyka przyszłości</i> .....                                                                               | 458 |
| 4.2. Nurt folklorystyczno-narodowy w twórczości innych<br>kompozytorów .....                                                               | 462 |
| 4.3. Kontynuatorzy Szymanowskiego .....                                                                                                    | 465 |

## Część druga

### NEOKLASYCYZM W MUZYCE POLSKIEJ XX WIEKU

|                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. POJĘCIE NEOKLASYCYZMU W MUZYCE .....                                    | 479 |
| 1. Zagadnienia terminologiczne .....                                       | 479 |
| 2. Neoklasycyzm jako kierunek w muzyce XX wieku .....                      | 484 |
| 3. Opozycja klasycyzm–romantyzm w XX-wiecznej myśli o sztuce .....         | 488 |
| <br>II. NEOKLASYCYZM W EUROPEJSKIEJ TWÓRCZOŚCI<br>MUZYCZNEJ XX WIEKU ..... | 494 |
| 1. Klasycystyczny przełom w muzyce francuskiej .....                       | 494 |
| 2. Neoklasycyzm Strawińskiego i kompozytorów francuskich .....             | 501 |

|                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3. Nowa rzeczowość i Paul Hindemith .....                                                   | 506 |
| 4. Neoklasycyzm w muzyce włoskiej .....                                                     | 511 |
| 5. Neoklasycyzm a muzyka krajów Europy środkowej i wschodniej .....                         | 514 |
| 6. Zmierzch neoklasycyzmu .....                                                             | 516 |
| III. NEOKLASYCYZM W PROCESIE PRZEMIAN MUZYKI                                                |     |
| POLSKIEJ XX WIEKU .....                                                                     | 517 |
| 1. Zagadnienia periodyzacji neoklasycyzmu .....                                             | 517 |
| 2. Lata międzywojenne. Dyskusje i spory wokół nowej muzyki<br>polskiej a neoklasycyzm ..... | 518 |
| 3. Lata II wojny światowej .....                                                            | 530 |
| 4. Neoklasycyzm po II wojnie światowej .....                                                | 534 |
| IV. PROBLEMY TECHNIKI KOMPOZYTORSKIEJ W MUZYCE                                              |     |
| POLSKIEGO NEOKLASYCYZMU .....                                                               | 543 |
| 1. Współczesne problemy analizy dzieła muzycznego .....                                     | 543 |
| 2. Zagadnienia tonalno-harmoniczne .....                                                    | 549 |
| 2.1. Stosunek do systemu dur-moll .....                                                     | 549 |
| 2.2. Centrum tonalne. Skale.....                                                            | 552 |
| 2.3. Politonalność .....                                                                    | 558 |
| 2.4. Współbrzmienia .....                                                                   | 561 |
| 2.5. Połączenia współbrzmień .....                                                          | 575 |
| 2.6. Harmonika w fakturze linearnej .....                                                   | 577 |
| 3. Technika strukturywania interwałów .....                                                 | 580 |
| 4. Polifonia .....                                                                          | 589 |
| 5. Technika orkiestrowa .....                                                               | 592 |
| 6. Jakości sonorystyczne .....                                                              | 598 |
| 7. Metryka .....                                                                            | 608 |
| 8. Zagadnienia formy .....                                                                  | 618 |
| 8.1. Gatunki i formy .....                                                                  | 618 |
| 8.2. Forma sonatowa .....                                                                   | 621 |
| 8.3. Integralność cyklu .....                                                               | 634 |
| 9. Transkrypcje i stylizacje .....                                                          | 638 |
| V. ESTETYKA I POETYKA MUZYCZNEGO                                                            |     |
| NEOKLASYCYZMU .....                                                                         | 644 |
| 1. Stosunek do tradycji .....                                                               | 644 |
| 2. Muzyka sztuką autonomiczną .....                                                         | 648 |
| 3. Rola rzemiosła kompozytorskiego .....                                                    | 655 |
| 4. Uniwersalizm .....                                                                       | 658 |
| 5. Dehumanizacja i deformacja .....                                                         | 661 |
| 6. Nowa percepcja .....                                                                     | 663 |

|                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------|-----|
| VI. NEOKLASYCYZM A SZKOŁA WIEDENSKA .....                     | 668 |
| Postscriptum .....                                            | 676 |
| Postscriptum 2 .....                                          | 678 |
| Bibliografia (wybór) do części I .....                        | 679 |
| Wykaz prac cytowanych w części II .....                       | 691 |
| Indeks nazwisk i tytułów utworów muzycznych z części I .....  | 699 |
| Indeks nazwisk i tytułów utworów muzycznych z części II ..... | 730 |